Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

6. června 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Směrnice 2008/48/ES – Předsmluvní povinnosti – Článek 5 odst. 6 – Povinnost věřitele usilovat o co nejvhodnější úvěr – Článek 8 odst. 1 – Povinnost věřitele neuzavřít smlouvu o zápůjčce v případě pochybností o úvěruschopnosti spotřebitele – Povinnost věřitele posoudit vhodnost úvěru“

Ve věci C-58/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím justice de paix du canton de Visé (Belgie) ze dne 22. ledna 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 30. ledna 2018, v řízení

Michel Schyns

proti

Belfius Banque SA,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, C. Toader (zpravodajka), A. Rosas, L. Bay Larsen a M. Safjan, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: R. Schiano, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. listopadu 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Belfius Banque SA D. Blommaertem, advocaat, a P. Algrain, avocate,

– za belgickou vládu C. Pochet a P. Cottinem, jako zmocněnci, ve spolupráci s F. de Patoulem, avocat,

– za Evropskou komisi N. Ruiz Garcíou, jakož i C. Valero a G. Goddin, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 14. února 2019,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 odst. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. 2008, L 133, s. 66, a opravy v Úř. věst. 2009, L 207, s. 14, Úř. věst. 2010, L 199, s. 40 a Úř. věst. 2011, L 234, s. 46).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Michelem Schynsem a společností Belfius Banque SA (dále jen „Belfius“), právní nástupkyní společnosti Dexia Banque Belgique, ve věci smlouvy o zápůjčce, kterou prvně uvedený uzavřel se společností Belfius za účelem financování instalace fotovoltaických panelů společností Home Vision SPRL.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2008/48

3 Body 7, 9, 24, 26, 27 a 44 odůvodnění směrnice 2008/48 znějí takto:

„(7) Pro usnadnění vzniku dobře fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů je nezbytné zajistit harmonizovaný rámec Společenství v celé řadě klíčových oblastí. Právní předpisy Společenství zaměřené na budoucnost, schopné přizpůsobit se budoucím formám úvěrů a umožňující členským státům odpovídající stupeň pružnosti při jejich provádění by měly s ohledem na neustále se vyvíjející trh spotřebitelských úvěrů a vzrůstající mobilitu evropských občanů napomoci při zavedení moderní právní úpravy spotřebitelského úvěru.

[…]

(9) Úplná harmonizace je nezbytná pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů ve Společenství a pro vytvoření skutečného vnitřního trhu. Členským státům by proto nemělo být povoleno zachovávat ani zavádět jiná vnitrostátní ustanovení, než která jsou stanovena v této směrnici. Toto omezení by se však mělo vztahovat pouze na ustanovení harmonizovaná tuto směrnicí. Kde tato harmonizovaná ustanovení nejsou, měly by mít členské státy i nadále možnost zachovávat nebo zavádět vnitrostátní právní předpisy. […]

[…]

(24) Spotřebitel musí před uzavřením úvěrové smlouvy obdržet podrobné informace bez ohledu na to, zda je do uvádění úvěru na trh zapojen zprostředkovatel úvěru, či nikoliv. […]

[…]

(26) Členské státy by při zohlednění zvláštních charakteristických rysů svých úvěrových trhů měly přijmout vhodná opatření pro podporu odpovědných praktik ve všech fázích úvěrového vztahu. Tato opatření mohou zahrnovat například informování a vzdělávání spotřebitelů, včetně upozornění na rizika spojených s prodlením při splátkách a s nadměrným zadlužením. Především na rozšiřujícím se úvěrovém trhu je důležité, aby se věřitelé nepouštěli do nezodpovědného půjčování ani neposkytovali úvěry bez předchozího posouzení úvěruschopnosti, a členské státy by měly vykonávat nezbytný dohled s cílem předejít takovému jednání a měly by pro tyto případy stanovit nezbytné prostředky k sankcionování věřitelů. Aniž jsou dotčena

ustanovení o úvěrovém riziku směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu […], měli by mít věřitelé povinnost kontrolovat v jednotlivých případech úvěruschopnost spotřebitele. […]

(27) I když mají být poskytnuty předsmluvní informace, může spotřebitel stále ještě potřebovat další pomoc při rozhodování o tom, která úvěrová smlouva z řady nabízených produktů nejlépe odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Proto by měly členské státy zajistit, aby věřitelé u úvěrových produktů, jež nabízejí spotřebiteli, takovou pomoc poskytovali. Příslušné předsmluvní informace a základní charakteristiky nabízených produktů by měly být případně spotřebiteli vysvětleny individuálně tak, aby mohl pochopit možné dopady těchto produktů na svou ekonomickou situaci. Tato povinnost poskytnout spotřebiteli pomoc by se případně měla vztahovat i na zprostředkovatele úvěru. Členské státy by mohly stanovit, kdy a v jakém rozsahu se mají takové informace spotřebiteli poskytovat, berouce v úvahu konkrétní okolnosti, za kterých je úvěr nabízen, potřebu pomoci spotřebiteli a povahu jednotlivých úvěrových produktů.

[…]

(44) K zajištění průhlednosti a stability trhu by členské státy měly až do další harmonizace zajistit zavedení vhodných opatření pro regulaci věřitelů nebo dohled nad nimi.“

4 Podle článku 1 je účelem směrnice 2008/48 harmonizovat některé aspekty právní úpravy členských států, která se týká smluv o spotřebitelském úvěru.

5 Článek 5 směrnice, nadepsaný „Předsmluvní informace“, v odstavci 6 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby věřitelé a případně zprostředkovatelé úvěru poskytli spotřebiteli náležité vysvětlení, aby byl schopen posoudit, zda navrhovaná úvěrová smlouva odpovídá jeho potřebám a finanční situaci, a to případně vysvětlením předsmluvních informací, které mají být poskytnuty podle odstavce 1, jakož i základních charakteristik nabízených produktů a jejich možných konkrétních dopadů na spotřebitele, včetně důsledků nezaplacení platby [splátky] spotřebitelem. Členské státy mohou upravit způsob a rozsah poskytování této pomoci, jakož i to, kdo ji poskytuje, a to podle konkrétních okolností souvisejících se situací, za které je úvěrová smlouva nabízena, komu je nabízena a jaký druh úvěru je nabízen.“

6 Článek 8 uvedené směrnice, nadepsaný „Povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi. Členské státy, jejichž právní předpisy vyžadují, aby věřitelé posoudili úvěruschopnost spotřebitelů na základě vyhledávání v příslušné databázi, mohou tento požadavek zachovat.“

7 Článek 22 téže směrnice, nadepsaný „Harmonizace a kogentní povaha směrnice“, v odstavci 1 uvádí:

„Pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmějí členské státy ve svém vnitrostátním právu zachovávat ani zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice.“

Směrnice 2014/17/EU

8 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. 2014, L 60, s. 34) má za cíl vytvořit evropský hypoteční trh, který zajistí vysokou úroveň ochrany spotřebitele.

9 Bod 3 odůvodnění směrnice 2014/17 uvádí:

„Finanční krize ukázala, že neodpovědné chování účastníků trhu může podkopat základy finančního systému a vést ke ztrátě důvěry všech stran, zejména spotřebitelů, a k potenciálně vážným sociálním a hospodářským důsledkům. […]“

10 Článek 18 odst. 5 písm. a) uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby

a) věřitel dal spotřebiteli úvěr k dispozici pouze tehdy, pokud výsledek posouzení úvěruschopnosti napovídá, že závazky ze smlouvy o úvěru budou pravděpodobně splaceny tak, jak smlouva požaduje“.

Belgické právo

11 Článek 10 zákona ze dne 12. června 1991 o spotřebitelském úvěru ve znění použitelném na skutkové okolnosti věci v původním řízení (*Moniteur belge* ze dne 21. června 2010, s. 38338, dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) uváděl:

„Věřitel a zprostředkovatel úvěru jsou povinni vyžádat si od spotřebitele majícího zájem o úvěrovou smlouvu a případně i od osob, které by vystupovaly jako ručitelé, přesné a úplné informace, které považují za nezbytné k posouzení jejich finanční situace a schopnosti splácet, a v každém případě informace o jejich současných finančních závazcích. […]“

12 Článek 11 odst. 4 uvedeného zákona stanovoval:

„Věřitelé a případně zprostředkovatelé úvěru poskytnou spotřebiteli náležité vysvětlení, aby byl schopen posoudit, zda navrhovaná úvěrová smlouva odpovídá jeho potřebám a finanční situaci, a to případně vysvětlením předsmluvních informací, které mají být poskytnuty podle odstavce 1, jakož i základních charakteristik nabízených produktů a jejich možných konkrétních dopadů na spotřebitele, včetně důsledků nesplácení spotřebitelem.“

13 Článek 15 odst. 1 první a druhý pododstavec uvedeného zákona stanovoval:

„Věřitelé a zprostředkovatelé úvěru jsou povinni u úvěrových smluv, které obvykle nabízejí či zprostředkovávají, vyhledat takový druh a výši úvěru, které nejlépe odpovídají finanční situaci spotřebitele při uzavření smlouvy a účelu úvěru.

Věřitel může úvěrovou smlouvu uzavřít pouze tehdy, jestliže se s ohledem na informace, které zná nebo by měl znát, a to zejména na základě konzultace podle článku 9 loi du 10 août 2001 relative à la Centrale des crédits aux particuliers [(zákon ze dne 10. srpna 2001 o Ústředním registru úvěrů fyzických osob)] a na základě informací uvedených v článku 10, může oprávněně domnívat, že spotřebitel bude schopen splnit závazky vyplývající z úvěrové smlouvy.“

14 Zákon o spotřebitelském úvěru byl zrušen s účinností k 1. dubnu 2015, kdy nabyl účinnosti code de droit économique (kodex hospodářského práva), který na skutkové okolnosti věci v původním řízení není *rationae temporis* použitelný. Znění čl. 15 prvního pododstavce zákona bylo převzato článkem VII.75 kodexu. Ustanovení čl. VII.77 odst. 2 prvního pododstavce kodexu je formulováno podobným způsobem jako čl. 15 druhý pododstavec zákona.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15 Za účelem financování nákupu fotovoltaických panelů a jejich instalace společností Home Vision uzavřel M. Schyns dne 22. května 2012 se společností Dexia Banque Belgique, jejímž právním nástupcem je Belfius, smlouvu o zapůjčení částky ve výši 40 002 eur na dobu deseti let. Zápůjčka měla být splácena v měsíčních splátkách ve výši 427,72 eur. Tentýž den převedla společnost Belfius celou dohodnutou částku M. Schynsovi, který ji následně zaplatil společnosti Home Vision.

16 Podle smlouvy uzavřené mezi M. Schynsem a společností Home Vision se daná společnost zavazovala k instalaci fotovoltaických panelů v hodnotě 40 002 eur a dále k tomu, že M. Schynsovi formou měsíčních splátek ve výši 622,41 eur postupně vrátí plnou výši této částky. Jako protihodnotu měl M. Schyns postoupit na dobu deseti let společnosti Home Vision zelené certifikáty získané výrobou elektřiny z těchto panelů.

17 Dne 5. prosince 2013 byl vyhlášen úpadek společnosti Home Vision, aniž tato dotčené panely nainstalovala. M. Schyns platil měsíční splátky po dobu 4 let, do 21. prosince 2016, kdy podal k justice de paix du canton de Visé (smírčí soud kantonu Visé, Belgie) návrh na ukončení smlouvy pro pochybení společnosti Belfius a osvobození od veškerých povinností spojených se splácením úvěru. Podpůrně navrhoval, aby byla smlouva změněna tak, že by se celkový dluh snížil na 20 000 eur a byl splácen měsíčními splátkami ve výši 150 eur.

18 M. Schyns společnosti Belfius vytýká zejména to, že mu půjčila vzhledem k jeho příjmům příliš vysokou částku, čímž porušila článek 10 a násl. zákona o spotřebitelském úvěru.

19 V tomto ohledu M. Schyns zdůrazňuje, že v okamžiku uzavření předmětné smlouvy o půjčce jeho měsíční příjem nepřevyšoval 1 900 eur a že kromě daného úvěru musel splácet dva hypoteční úvěry s celkovými měsíčními splátkami 421,67 eura.

20 Belfius s návrhy M. Schynse nesouhlasí, přičemž tvrdí, že vnitrostátní ustanovení, jichž se dovolává, nejsou slučitelná s čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48, který ponechává povinnost posoudit vhodnost úvěru na spotřebiteli a neukládá věřiteli obecnou povinnost hledat nejvhodnější úvěr.

21 Předkládající soud má za to, že použitelná vnitrostátní ustanovení, zejména článek 15 zákona o spotřebitelském úvěru, ukládají věřiteli povinnost zdržet se uzavření smlouvy, pokud se domnívá, že spotřebitel nebude schopen půjčku splatit, a ukládají tak věřiteli, aby posoudil vhodnost úvěru.

22 V projednávaném případě má předkládající soud za to, že s ohledem na výši jeho příjmu a hypotéční úvěry, které si vzal již dříve, schopnost M. Schynse splácet vzbuzovala v okamžiku uzavření smlouvy pochybnosti.

23 Za těchto podmínek se justice de paix du canton de Visé (smírčí soud kantonu Visé) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) a) Brání čl. 5 odst. 6 směrnice [2008/48], jehož cílem je zajistit spotřebiteli možnost posoudit, zda nabízený úvěr odpovídá jeho potřebám a finanční situaci, znění čl. 15 prvního pododstavce zákona o spotřebitelském úvěru (zrušeného a nyní nahrazeného článkem VII.75 kodexu hospodářského práva), který stanoví povinnost věřitele a zprostředkovatele úvěru usilovat

v rámci úvěrových smluv, které obvykle nabízejí nebo zprostředkovávají, o co nejvhodnější úvěr a jeho výši vzhledem k finanční situaci spotřebitele v době uzavření smlouvy a k účelu úvěru, v rozsahu, v němž posledně uvedené ustanovení zavádí obecnou povinnost věřitele a zprostředkovatele úvěru usilovat o úvěr, který je pro spotřebitele nejvhodnější, již znění výše uvedené směrnice neobsahuje?

b) Brání čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48, jehož cílem je zajistit spotřebiteli možnost posoudit, zda nabízený úvěr odpovídá jeho potřebám a finanční situaci, znění čl. 15 druhého pododstavce zákona o spotřebitelském úvěru (zrušeného a nyní nahrazeného čl. VII.77 odst. 2 první pododstavcem kodexu hospodářského práva), podle kterého věřitel může uzavřít úvěrovou smlouvu pouze tehdy, jestliže s ohledem na informace, které zná nebo by znát měl, a to zejména na základě konzultace podle článku 9 zákona ze dne 10. srpna 2001 o Ústředním registru úvěrů fyzických osob a na základě informací uvedených v článku 10, se může důvodně domnívat, že spotřebitel bude schopen plnit závazky vyplývající ze smlouvy, v rozsahu, v němž má toto ustanovení za následek, že věřitel sám musí namísto spotřebitele rozhodnout, zda je případné uzavření úvěru vhodné?

2) V případě záporné odpovědi na první otázku: je třeba vykládat směrnici 2008/48 […] v tom smyslu, že ukládá věřiteli a zprostředkovateli úvěru vždy povinnost posoudit za spotřebitele, zda je případné uzavření úvěru vhodné?“

K předběžným otázkám

K první otázce písm. a)

24 Podstatou první otázky písm. a) předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vyžaduje, aby věřitelé nebo zprostředkovatelé úvěru v rámci úvěrových smluv, které obvykle nabízejí, usilovali o co nejvhodnější druh a výši úvěru vzhledem k finanční situaci spotřebitele v době uzavření smlouvy a k účelu úvěru.

25 Podle čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48 členské státy zajistí, aby věřitelé a případně zprostředkovatelé úvěru poskytli spotřebiteli náležité vysvětlení, aby byl schopen posoudit, zda navrhovaná úvěrová smlouva odpovídá jeho potřebám a finanční situaci, a to případně vysvětlením předsmluvních informací, které mají být poskytnuty podle odstavce 1 téhož článku, jakož i základních charakteristik nabízených produktů a jejich možných konkrétních dopadů na spotřebitele, včetně důsledků nesplácení spotřebitelem.

26 Článek 6 návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o harmonizaci právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelských úvěrů [COM(2002) 443 final, Úř. věst. 2002, C 331 E, s. 200], nadepsaný „Předsmluvní vzájemné povinnosti poskytnout informace a poradenství“, sice v odstavci 3 stanovoval, že „[v]ěřitel a případně zprostředkovatel úvěrových smluv zvolí z řady úvěrových smluv, které nabízí nebo na jejichž uzavření se obvykle podílí, takový typ a celkovou výši úvěru, které jsou vzhledem k finanční situaci spotřebitele, výhodám a nevýhodám navrhovaného produktu a účelu, kterému úvěr slouží, pro spotřebitele nejvhodnější“, avšak tato povinnost nebyla do konečné verze znění směrnice 2008/48 převzata. Z toho plyne, že daná směrnice členským státům neukládá stanovit obecnou povinnost věřitelů nabídnout spotřebitelům nejvhodnější úvěr.

27 Nicméně z bodu 5.4 pozměněného návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 7. října 2005 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o změně směrnice Rady 93/13/ES [COM(2005) 483 final)] vyplývá, že Evropská komise zachovává „koncept, podle něhož věřitel nemá pouze splnit požadavky na informace před uzavřením smlouvy, ale má rovněž poskytnout doplňující vysvětlení

s cílem umožnit spotřebiteli učinit rozhodnutí se znalostí věci“, že „spotřebitel vždy zodpovídá za své konečné rozhodnutí uzavřít smlouvu o úvěru“ a že byla „členským státům poskytnuta vyšší flexibilita při přizpůsobování prováděcích předpisů situaci na jejich [svých] trzích“.

28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že cíl, který směrnice 2008/48 sleduje v oblasti spotřebitelských úvěrů, spočívá, jak vyplývá z bodů 7 a 9 jejího odůvodnění, v provedení úplné a nutné harmonizace v celé řadě klíčových oblastí, která je považována za nezbytnou pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů v Evropské unii a usnadnění vzniku dobře fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů (rozsudek ze dne 21. dubna 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 61, jakož i citovaná judikatura).

29 Z článku 22 odst. 1 uvedené směrnice sice vyplývá, že tato provádí úplnou harmonizaci v tom smyslu, že členské státy nemohou zachovávat ani zavádět vnitrostátní ustanovení odchylná od ustanovení směrnice (rozsudek ze dne 12. července 2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, bod 38), poslední věta čl. 5 odst. 6 směrnice však ponechává členským státům určitý manévrovací prostor v tom směru, že mohou „upravit způsob a rozsah poskytování […] pomoci“, které mají být spotřebitelům poskytovány věřiteli a případně zprostředkovateli úvěru.

30 Mimoto z čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48 a z jejího bodu 27 odůvodnění vyplývá, že i když musí být na základě čl. 5 odst. 1 směrnice poskytnuty předsmluvní informace, může spotřebitel před uzavřením úvěrové smlouvy stále ještě potřebovat další pomoc při rozhodování o tom, která úvěrová smlouva nejlépe odpovídá jeho potřebám a finanční situaci, a členské státy musí zajistit, aby věřitelé u úvěrových produktů, jež nabízejí spotřebiteli, takovou pomoc poskytovali (rozsudek ze dne 18. prosince 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 41). Kromě toho se v bodě 24 odůvodnění směrnice 2008/48 upřesňuje, že spotřebitel musí před uzavřením úvěrové smlouvy „obdržet podrobné informace“.

31 V projednávaném případě vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení tím, že stanovuje povinnost věřitele a zprostředkovatele úvěru hledat úvěr, který je pro spotřebitele nejvhodnější, usiluje o vysokou úroveň ochrany jeho práv, přičemž sleduje cíl ochrany spotřebitele před uzavřením smlouvy.

32 V každém případě, i když byl členským státům ponechán určitý manévrovací prostor pro určení způsobu a rozsahu poskytování předsmluvní pomoci, které musí spotřebitelům poskytovat věřitelé a zprostředkovatelé úvěru, skutečností zůstává, že členské státy musí tuto flexibilitu využít způsobem, který je v souladu se všemi ustanoveními směrnice 2008/48.

33 Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení směrnice 2008/48, členské státy tak při určování další pomoci mají možnost rozhodnout, že spotřebiteli musí být představeno několik možností poskytnutí úvěru. Vzhledem k tomu, že profesionální věřitel má nejlepší předpoklady k tomu, aby z řady obvykle nabízených produktů určil úvěr, který nejlépe odpovídá potřebám spotřebitele, představuje jeho představení formu další pomoci.

34 Informace o smluvních podmínkách a důsledcích uzavření smlouvy poskytnuté před uzavřením a při uzavírání smlouvy mají totiž pro spotřebitele zásadní význam. Zejména na základě těchto informací se spotřebitel rozhoduje, zda chce být vázán podmínkami, které prodávající nebo poskytovatel služeb stanovil předem (rozsudek ze dne 21. dubna 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 64). A dále určení nejvhodnějšího úvěru vede k lepší informovanosti spotřebitelů, tak aby mohli učinit konečné rozhodnutí na základě znalosti věci. Konečně, povinnost poskytnout takové informace nemůže zpochybnit zásadu, podle níž je spotřebitel odpovědný za konečné rozhodnutí uzavřít úvěrovou smlouvu, kterou si vybere mezi těmi, které mu předložil věřitel v předsmluvní fázi.

35 Z výše uvedeného vyplývá, že vnitrostátní právní úprava, která ukládá věřitelům a zprostředkovatelům úvěrů vybrat a předložit spotřebiteli úvěr nejvhodnější pro jeho potřeby, nepřekračuje manévrovací prostor, který členským státům poskytuje směrnice 2008/48 v souladu s harmonizovanými ustanoveními směrnice.

36 Proto je třeba na první otázku písm. a) odpovědět tak, že čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vyžaduje, aby věřitelé nebo zprostředkovatelé úvěru v rámci úvěrových smluv, které obvykle nabízejí, usilovali o co nejvhodnější druh a výši úvěru vzhledem k finanční situaci spotřebitele v době uzavření smlouvy a k účelu úvěru.

K první otázce písm. b) a k druhé otázce

37 Podstatou první otázky písm. b) a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba analyzovat společně, je, zda čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vyžaduje, aby věřitel upustil od uzavření úvěrové smlouvy, pokud se nemůže po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele důvodně domnívat, že tento bude schopen plnit závazky vyplývající ze zamýšlené smlouvy.

38 Je třeba upřesnit, že i když předkládající soud zmiňuje pouze čl. 5 odst. 6 směrnice 2008/48, týkají se uvedené otázky především ověření úvěruschopnosti spotřebitele věřitelem podle čl. 8 odst. 1 uvedené směrnice. Jak uvedla generální advokátka v bodě 66 svého stanoviska, je tedy třeba uvedené ustanovení zahrnout mezi nástroje unijního práva, o jejichž výklad je Soudní dvůr předkládajícím soudem žádán (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. září 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 45).

39 Podle čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48 členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi.

40 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že tato povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele má za cíl, aby poskytovatel úvěru jednal zodpovědně a neposkytoval úvěr spotřebitelům, kteří nejsou úvěruschopní (rozsudek ze dne 18. prosince 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43).

41 Předsmluvní povinnost věřitele posoudit úvěruschopnost dlužníka tím, že usiluje o ochranu spotřebitele před riziky nadměrného zadlužení a platební neschopnosti, přispívá k uskutečnění cíle směrnice 2008/48, který byl připomenut v bodě 28 tohoto rozsudku.

42 Je třeba uvést, že směrnice 2008/48 neobsahuje žádné ustanovení o tom, jak se má věřitel chovat, pokud o úvěruschopnosti spotřebitele vzniknou pochybnosti.

43 Jak uvedla generální advokátka v bodě 71 svého stanoviska, určení povinností, které mohou být věřiteli uloženy po kontrole úvěruschopnosti, v této souvislosti zůstává, pokud jde o smlouvy o úvěru spadající do působnosti směrnice 2008/48, v pravomoci členských států, a nespadá tedy do působnosti uvedené směrnice.

44 I když, jak připomíná bod 29 tohoto rozsudku, směrnice 2008/48 harmonizuje pouze některé aspekty právní úpravy členských států, která se týká smluv o spotřebitelském úvěru, z bodu 44 odůvodnění směrnice vyplývá, že k zajištění transparentnosti a stability trhu by měly členské státy až do další harmonizace zajistit zavedení vhodných opatření pro regulaci věřitelů nebo dohled nad nimi.

45 Svázání povinnosti věřitele ověřit úvěruschopnost spotřebitele s právním důsledkem týkajícím se chování věřitele v případě negativního hodnocení tedy neohrožuje cíl čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48. Bod 26 odůvodnění směrnice totiž opakuje cíl zodpovědného jednání věřitelů a jejich odrazování od nezodpovědného půjčování.

46 Kromě toho směrnice 2014/17, která byla, jak připomíná bod 3 jejího odůvodnění, v oblasti hypotečních úvěrů pro spotřebitele přijata v návaznosti na mezinárodní finanční krizi, která ukázala, že neodpovědné chování účastníků trhu může podkopat základy finančního systému, prokazuje, třebaže není *rationae temporis* a *materiae* použitelná, vůli unijního normotvůrce, aby poskytovatelé úvěru jednali zodpovědně, jelikož ten v jejím čl. 18 odst. 5 písm. a) upravil povinnost, aby členské státy dbaly na to, že „věřitel dal spotřebiteli úvěr k dispozici pouze tehdy, pokud výsledek posouzení úvěruschopnosti napovídá, že závazky ze smlouvy o úvěru budou pravděpodobně splaceny tak, jak smlouva požaduje“.

47 Vnitrostátními právními předpisy stanovená povinnost věřitele zdržet se uzavření úvěrové smlouvy v případě, že nemůže důvodně předpokládat, že spotřebitel bude s ohledem na svou finanční a osobní situaci schopen splácet úvěr v souladu se smlouvou, nemůže ohrozit cíl uvedený čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48 ani zpochybnit zásadní odpovědnost spotřebitele za hájení svých vlastních zájmů.

48 Z výše uvedeného vyplývá, že vnitrostátní právní úprava stanovující povinnost věřitele zdržet se uzavření úvěrové smlouvy v případě, že konstatuje úvěrovou neschopnost spotřebitele, není v rozporu se směrnicí 2008/48.

49 Proto je třeba na první otázku písm. b) a na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 5 odst. 6 a čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vyžaduje, aby věřitel upustil od uzavření úvěrové smlouvy, pokud nemůže mít po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele důvodně za to, že tento bude schopen plnit závazky vyplývající ze zamýšlené smlouvy.

K nákladům řízení

50 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Článek 5 odst. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vyžaduje, aby věřitelé nebo zprostředkovatelé úvěru v rámci úvěrových smluv, které obvykle nabízejí, usilovali o co nejvhodnější druh a výši úvěru vzhledem k finanční situaci spotřebitele v době uzavření smlouvy a k účelu úvěru.**

2) **Článek 5 odst. 6 a čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vyžaduje, aby věřitel upustil od uzavření úvěrové smlouvy, pokud nemůže mít po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele důvodně za to, že tento bude schopen plnit závazky vyplývající ze zamýšlené smlouvy.**

Podpisy